

DEBATT:

MERE VERN

Av Thor Jacobsen (T. G.)

Til nå har svært mange luftet sine syn på vern og sådant mer, men de praktiske resultater har man hørt heller lite til. Innvendinger som at debatten ennå bare er i begynnelsen og at medlemsmassen i foreningene ennå ikke er engasjert er forsåvidt relevante, men man bør allikevel på det nåværende tidspunkt kunne begynne å skimte konturene av hva resultatene består i. En redegjørelse er på sin plass (NB! redegjørelsen står for min regning). Og vernearbeidet, hva består så det i? Sette opp skilt på forekomster om at samling ikke er tillatt eller holde kjefst om nye ting man finner? Nei!!! Det er ikke dette som er vernearbeid, selv om det kan ha en viss likhet. Å tillegge de ildsjeler som aktivt driver med vernearbeid i dag så uedle motiver som å ville hemme eller ødelegge samlergleden tror jeg man skal være meget forsiktig med. Vi bør hele tiden ha summende i bakhodet at selv om grunnlaget for vår interesse kan være forskjellig så er målsettingen hele tiden den samme, naturopplevelse av en eller annen art. Enten man er interessert i hvilke grunnstoffer et mineral måtte skjule eller man trenger et påskudd for å komme seg ut, basis er og blir naturopplevelse.

Til saken: Hva skjer på vernefronten?

Ut fra manglende kjennskap til andre foreningers virke på dette felt må jeg her vesentlig ta for meg det TG driver med. Foreningen har utarbeidet et eget skjema for registrering av verneverdige *geologiske* forekomster. Disse skjemaene går så via foreningens verneutvalg til fylkets planleggingsmyndigheter, i dette tilfelle naturvernkonsulenten. Årsaken til at skjemaene går hit er at man på dette viset kommer inn i myndighetens reguleringsplaner allerede fra planleggingsstadiet av, og får således gjort rette vedkommende oppmerksom på at her eller der er det saker og ting som ikke uten videre bør ødelegges. Behandlingen av skjemaene er selvsagt konfidensiell over hele linjen. Men på tross av dette har oppslutningen om registrering vært sørgelig lav blant medlemmene. Hvorvidt dette skyldes at medlemmene ikke mener de har til-

strekkelig faglig kompetanse til å foreslå noe skal være usagt, men jeg tror nå det er en meget vesentlig årsak. Og her må vi gripe tak i roten ved ondet (eller omv.).

Erkjennelsen av at vi alle er amatører og således stiller på relativt likt faglig nivå er vesentlig. Og har vi først kommet så langt er det ikke særlig lenge å komme frem til at det vi legger i uttrykket verneverdig er noe vi ut fra forskjellige årsaker (ikke nødvendigvis rent faglige) finner å ville bevare for ettertiden. Dette er også meget vesentlig. Det er ikke for oss selv vi verner (snarere mot oss), men for ettertiden.

Andre ting som kan hjelpe til å få vernet forekomster og samtidig få brukt dem som de naturdokumenter de er, er opplegg av geologiske ruter eller ekskursjonsopplegg, med f. eks. trykte guider til de steder man besøker. TG holder for tiden på med å prøve å få istand et slikt opplegg for kambro-silur sonen i Grenland. Til slike opplegg er det gode muligheter til å få offentlig støtte. En annen ting det arbeides med, og som kan få en viss betydning for dette med vern, er de enkelte foreningers vedtekter, eller bedre, mangelen på samordning av sådanne. Vedtektene i foreningene er i dag meget uensartet og vern har for de flestes vedkommende fått heller liten plass. NAGS (fellesrådet) har en stor oppgave i arbeidet med å samordne dette og samtidig få gitt vern en mer fremtrende plass i vedtektene enn det har i dag. Ved dette kan man oppnå relativt mye hos det enkelte medlem; ved å gi vedtektene en motiverende for ikke ved å gi forbud eller påbud, men mulering. I NAGS siste møte (Sandefjord 6. 9. 74) tok man et første skritt i retning av samordning av vedtektene, i og med at man vil anbefale lagt frem for foreningenes årsmøter et forslag om at kun nordmenn skal ha anledning til å bli medlemmer av foreningene.

Men basis for hele vernearbeidet er det enkelte medlems engasjement. Dermed medlemmene ikke er interessert i eller motivert for å drive aktivt vernearbeid (ved bl. a. å ta det litt rolig under mineralsamling på forekomster som ikke er truet av utbyggingsspøkelset) er det hele dødfødt. Jeg tror imidlertid ikke medlemmene er helt fri for engasjement i saken, men adskillig mer kan gjøres ved skikkelig motivering. Her

OVERGANGER:

(sekundær - fra s. 13)

Det er for mange faktorer som spiller inn når det gjelder å få dannet mineraler som hexahydratt og epsomitt. Blant de viktigste er temperatur, vanntilsiig (med oppløste stoffer) og fordampning. Det er derfor bare et spill av tilfeldigheter at slike mineraler blir dannet i Norge.

LITTERATUR

G. Raade (1971): On natrojarosite in Norway. N.G.T. '1 (1971) s. 195-197.
Th. Scheerer (1838): Ueber die Producte, welche bei der Verwitterung des Schwefelkieses in der Natur gebildet werden.
Pogg. Ann. 45 (1838) s. 188-192.

Alf Olav Larsen

VESTFOLD-NYTT:

Vestfold Geologiforening arrangerte tur for medlemmene til Bamble søndag 30. juni. Det var god oppslutning om turen som foregikk i privatbiler. Godt vær hadde man også. Man besøkte først solstenbruddet hos Olav Bjordam. Derefter så man på et amfibolitt-stenbrudd ved Hullvann. Her var det store sluffer massiv rød granat (pyrop — almandin). Ødegården Verk fikk også visitt. Her fantes det omvandlet enstatitt-krystaller, ilmenitt, apatitt, flogopit og rutil med mere.

Jeg fikk anledning til å se utkastet og lese råsatsen til mesteparten av dette nummeret av NAGS-NYTT som du nå sitter med i hånden.

På bakgrunn av dette har jeg lyst til å gi vår nye redaktør honnør for det produkt hun presenterer og en ros for det arbeide hun har nedlagt. Du er også sikkert enig i at det fortjener hun. Både med valg av stoff og selve redigeringen. Jeg er ikke et øyeblikk i tvil om at det hele er kommet i rette hender og at vi får et tidsskrift vi lenge har savnet.

Fin-fin start, Turid — lykke til videre.

Johnny Dalene

15

(skal utlendinger:)

Dons fant Kari Borgens opplysning om tyskere som kjørte bort to tonn stein på lastebil, en konkret opplysning, ytterst betenkelig, og henstilte til alle å gi direkte underretning dersom man kommer over slike konkrete tilfeller.

Det ble hevdet at det kan være fin PR

å åpne adgang for utenlandske medlemmer i foreningene. Men Kari Borgen satte vel tingene i et ganske riktig lys med sin replikk: «La oss beholde samlerleden over landegrensene. Utlendingene kan plukke så meget stein de vil, uten å være medlemmer»...

Red.

(Mere vern - fra side 14)

Kommer Geologisk Museum sterkt inn i bildet, spesielt på opplysningssektoren. Hvis de da er interessert i dette, noe jeg har inntrykk av at de har vært hitil, og fortsatt håper de er.

Jeg går ut fra det er masse forskjellige meninger ute og går her. Hold dem for all del ikke for deg selv, men del dem med oss andre i bladets spalter. Redaktrisen er mer enn glad for stoff!

Skien, 11. 09. 74

Da det har vist seg å være stor interesse for Eldjarns artikkel om mineralvern, vil vi ta den med i et par nummer framover.

MINERALSAMLING ER NATURVERN -

av Knut Eldjarn

Med utgangspunkt i konservator Dons kronikk i Aftenposten med etterfølgende foredrag på årsmøtet i Oslo Geologiforening, er det påbegynt en debatt her i bladet om betydningen av å verne om våre mineralforekomster. Selv var jeg dessverre av geografiske grunner forhindret fra å høre konservator Dons foredrag i Oslo, men jeg kan gi min tilslutning til de fleste av de synspunkter som kom fram i kronikken i Aftenposten. Det synes imidlertid å være behov for en bre-

(forts. siste side)